

Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг
зохицуулах хороо

УС ХАНГАМЖ, АРИУТГАХ ТАТУУРГЫН АШИГЛАЛТ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧДИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Зохицуулах Хорооны дарга Г.Цогтсайхан

2024.05.04
Улаанбаатар хот

ᠮᠤᠩᠭᠡᠯᠡᠭᠡᠨ ᠤᠯᠠᠨᠨᠠᠭᠠᠨ ᠤᠰ ᠬᠠᠩᠭᠠᠮᠵᠢ, ᠠᠷᠢᠭᠤᠲᠠᠭᠠᠬᠤ ᠲᠠᠲᠤᠭᠤᠷᠭᠢᠨ ᠠᠰᠢᠭᠯᠠᠯᠤᠲ, ᠤᠶᠢᠯᠴᠢᠯᠭᠡᠢ
ᠰᠤᠬᠢᠴᠢᠭᠤᠯᠠᠬᠤ ᠬᠣᠷᠤᠨ ᠲᠠᠷᠭᠠ ᠭᠡᠨ ᠭᠡᠨᠡᠯᠭᠡᠢ

САЛБАРЫН БҮТЭЦ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Хууль эрх
зүйн орчин

Барилга, хот
байгуулалтын
яам

Нийслэл

Хүний нөөц,
бүтэц зохион
байгуулалт

ХСУХАТАҮЗ
Хороо

Аймаг

Санхүү,
эдийн засаг

Салбарын
ТББ-ууд

Барилгын
хөгжлийн төв

Сум

Чанар, техник
технологи

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид

Хэрэглэгчид

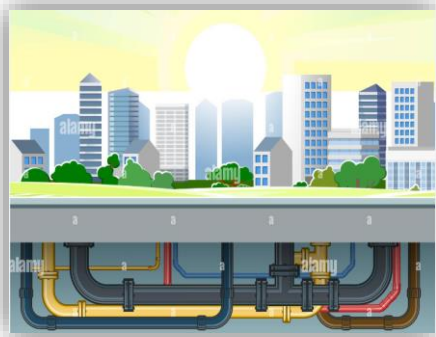
МОНГОЛЫН УРСУУЛ
МОНГОЛЫН УРСУУЛ
МОНГОЛЫН УРСУУЛ
МОНГОЛЫН УРСУУЛ
МОНГОЛЫН УРСУУЛ

УС ХАНГАМЖ, АРИУТГАХ ТАТУУРГЫН АШИГЛАЛТ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧИД

Сүүлийн 5 жилийн байдлаар

№	Тусгай зөвшөөрлийн нэр, чиглэл	2020	2021	2022	2023	2024.05.01
1.	Аймаг, нийслэлийн нийтийн аж ахуйн үйлчилгээний байгууллага	49	49	50	52	52
2.	УБ хотын Орон сууц ашиглалтын байгууллага	79	82	79	75	70
	Үүнээс: Орон нутгийн өмчит	3	3	3	3	3
	Хувийн хэвшлийн	76	79	76	72	67
3.	Бохир усыг тусгай зориулалтын автомашинаар зөөвөрлөх үйлчилгээ	58	61	72	72	74
4.	Бохир ус цэвэрлэх байгууламж, түүний ашиглалт, ус хангамж, ариутгах татуургын тоног төхөөрөмжид туршилт тохируулга хийх болон бусад	13	17	20	19	14
	Нийт	199	209	221	218	210

ᠠᠮᠤᠭᠤ, ᠨᠢᠶᠢᠰᠢᠯᠡᠯᠢᠯᠢᠨ, ᠨᠢᠶᠢᠲᠡᠨ ᠠᠵᠤ ᠠᠬᠤᠢᠨ ᠦᠶᠢᠯᠴᠢᠯᠭᠡᠨ ᠪᠠᠶᠢᠭᠤᠯᠠᠭ᠎ᠠ
ᠤᠪ ᠬᠣᠲᠤᠨ ᠣᠷᠣᠨ ᠰᠤᠴᠤ ᠠᠰᠢᠭᠢᠯᠠᠯᠲᠤᠨ ᠪᠠᠶᠢᠭᠤᠯᠠᠭ᠎ᠠ
ᠦᠨᠡᠭᠡᠰ: ᠣᠷᠣᠨ ᠨᠤᠲᠦᠭᠢᠨ ᠥᠮᠴᠢᠲ
ᠬᠤᠪᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠪᠰᠢᠯᠢᠶᠢᠨ
ᠪᠣᠬᠢᠷ ᠤᠰᠤᠭᠤ ᠲᠤᠰᠦᠭᠠᠢ ᠵᠣᠷᠢᠭᠤᠯᠠᠯᠲᠤᠨ ᠠᠮᠣᠮᠠᠰᠢᠨᠠᠷ ᠵᠡᠭᠡᠪᠦᠷᠯᠡᠬᠡ ᠦᠶᠢᠯᠴᠢᠯᠭᠡᠭᠡ
ᠪᠣᠬᠢᠷ ᠤᠰ ᠴᠡᠪᠦᠷᠯᠡᠬᠡ ᠪᠠᠶᠢᠭᠤᠯᠠᠮᠵᠢ, ᠲᠦᠭᠦᠨᠢ ᠠᠰᠢᠭᠢᠯᠠᠯᠲᠤ, ᠤᠰ ᠬᠠᠨᠭᠠᠮᠵᠢ, ᠠᠷᠢᠭᠤᠲᠠᠭᠠ ᠲᠠᠲᠤᠭᠦᠷᠭᠢᠨ ᠲᠣᠨᠣᠭ ᠲᠡᠬᠡᠬᠡᠷᠥᠮᠵᠢᠶᠢᠳ ᠲᠤᠷᠰᠢᠯᠲ ᠲᠣᠬᠢᠷᠤᠭᠤᠯᠠ ᠬᠢᠶᠢᠬᠡ ᠪᠣᠯᠣᠨ ᠪᠤᠰᠠᠳ

МОНГОЛЫН УРГАМЖИЙН ХАМГААГАХ, ГЭРЭГЭЙН ХАМГААГАХ, АЖИЛЛАГААНЫ ХЭРЭГЦЭЭТ ХҮЧИЛТӨРӨГЧ
МОНГОЛЫН УРГАМЖИЙН ХАМГААГАХ, ГЭРЭГЭЙН ХАМГААГАХ, АЖИЛЛАГААНЫ ХЭРЭГЦЭЭТ ХҮЧИЛТӨРӨГЧ

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

Үйл ажиллагааны хүрээнд

Санхүү байдлын хүрээнд

Ундны усны чанар

$$K_o = \frac{N_b}{N_a} \times 100\%$$

Na-Авсан шинжилгээний тоо
Nb-Стандартад нийцээгүй дүнгийн тоо
Ko-Стандартын шаардлага хангаагүй тохиолдлын эзлэх хувь, %

Бохир усны цэвэрлэгээний түвшин

$$BOD_5 = \frac{(BOD_{input} - BOD_{output})}{BOD_{input}} \times 100\%$$

Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч:
BOD_{input} - Цэвэрлэх байгууламж руу орох усны биологийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 5 хоног, мг/л
BOD_{output} - Цэвэрлэх байгууламжаас гарах биологийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч 5 хоног, мг/л

Орлого болоогүй ус

$$NRW_{ц} = \frac{K_{o,x} - K_6}{K_{o,x}} \times 100\%$$

NRW_ц - орлого болоогүй цэвэр ус, хувь
K_{o,x} - Олборлосон буюу худалдан авсан ус, м3
K₆ - Борлуулсан ус, м3

Орлогын 1 төгрөгт ногдох зардал

$$ОНТНЗ = \frac{3}{O}$$

O - Нийт орлого, мян.төг
3 - Нийт зардал, мян.төг
ОНТНЗ - Орлогын нэг төгрөгт ногдох зардал

Тоолууржилтын түвшин

$$K_{дт} = \frac{K_{тнх}}{K_{нх}} \times 100\%$$

K_{дт} - дундаж тоолууржилт, %
K_{тнх} - Тоолууртай нийт хэрэглэгчийн тоо,
K_{нх} - нийт хэрэглэгчийн тоо

Хүний нөөцийн чадамж

$$K_{HR} = \frac{K_{ЗМ}}{K_{НЗМ}} \times 100\%$$

K_{HR} - Хүний нөөцийн чадамж
K_{ЗМ} - Зөвлөх, мэргэшсэн зэрэгтэй ИТА болон санхүүгийн ажилтны тоо
K_{НЗМ} - Нийт ИТА болон санхүүгийн ажилтны тоо

Үйлчилгээний хүртээмж

$$YX = \frac{K_{аө}}{K_{ат}}$$

YX - Үйлчилгээний хүртээмж, хүн
K_{аө} - Нийт айл өрхийн тоо

Борлуулсан 1м3 усанд ногдох үйл ажиллагааны зардал

$$З_{м3} = \frac{3}{Q_s}$$

З_{м3} - 1 м3 усанд ноогдох үйл ажиллагааны зардал, мян.төг/м³
Q_s - Нийт борлуулсан усны хэмжээ, мян. шоо метр
3 - үйл ажиллагааны нийт зардал, мян.төг

Авлага цуглуулалт

$$A_B = \frac{M}{B}$$

A_B - Авлагын харьцаа, хувиар
M - Бэлэн мөнгөний орлого, мян.төг
B - Борлуулалтын нийт орлого, мян.төг

Дундаж цалин

“Хамтын хэлэлцээрт цалингийн доод хэмжээ нь амжиргааны доод түвшинг 3-5 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцүү байна” гэж заасан байдаг.

ᠮᠣᠩᠭᠡᠯᠡᠳᠡᠨ ᠤᠰᠤᠨ ᠴᠠᠨᠠᠷᠢᠨ ᠲᠦᠪᠰᠢᠨ
ᠮᠣᠩᠭᠡᠯᠡᠳᠡᠨ ᠤᠰᠤᠨ ᠴᠠᠨᠠᠷᠢᠨ ᠲᠦᠪᠰᠢᠨ

УНДНЫ УСНЫ ЧАНАРЫН ТҮВШИН

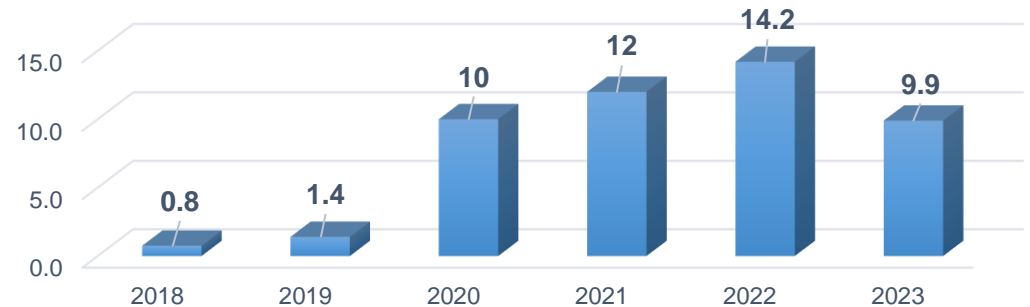
/Салбарын хэмжээнд болон орон нутаг/

Ундны усны чанарын үзүүлэлт нь:

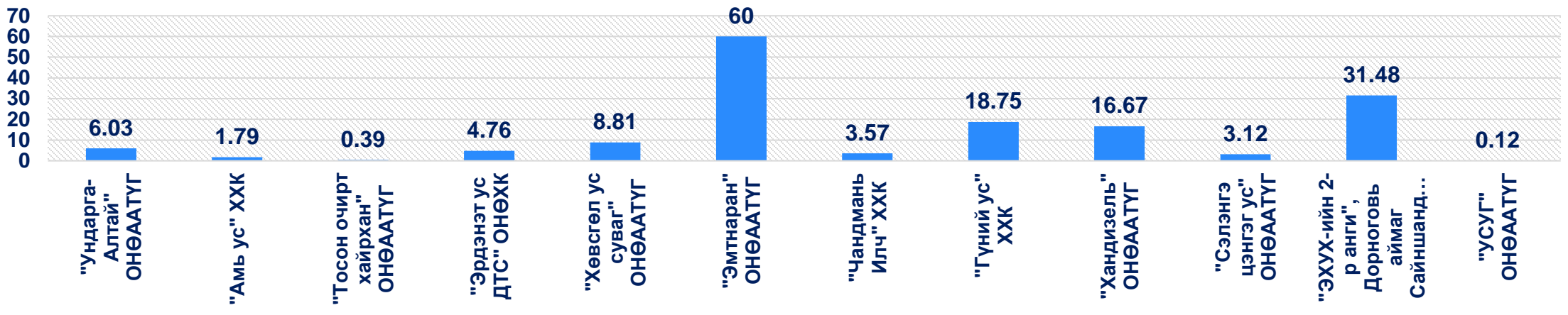
Хэрэглэгчдийг стандартад нийцсэн усаар хангахад хяналт тавих зорилготой.

Тухайн жилд авсан сорьцын стандартын шаардлагад нийцээгүй дүнгийн тоог нийт шинжилгээний тоотой харьцуулахад стандартын шаардлага хангаагүй тохиолдлын эзлэх хувь %/-ийг гаргаснаар тухайн олборлож буй усны чанарын түвшинг тооцно.

Ундны усны чанарын түвшин /%/
/Салбарын хэмжээнд/

Ундны усны чанарын түвшин /%/
/10% байхаас шаардлага хангаагүй байгууллагууд/

Цаашид дээрх байгууллагууд олборлож буй унд-ахуйн усыг ундны усны стандартын шаардлагад нийцүүлэн ариутгал, халдваргүйжилтийг хийж, тогтмол хяналт тавин, итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжилгээ хийлгэх зэргээр холбогдох арга хэмжээг авах нь зүйтэй байна.

ᠮᠣᠩᠭᠡᠯᠡᠳᠡᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠴᠡᠪᠦᠷᠯᠡᠭᠡᠢ ᠲᠦᠪᠰᠢᠨ ᠨᠢ
 ᠪᠠᠶᠠᠭᠠᠯᠤ ᠣᠷᠨᠢᠭ ᠪᠣᠬᠢᠷᠳᠤᠤᠯᠠᠬᠤᠭᠢ ᠪᠠᠶᠢᠬᠤ, ᠪᠠᠶᠠᠭᠠᠯᠤᠳᠤ
 ᠵᠦᠭᠦᠯᠡᠬᠤ ᠰᠡᠷᠢᠭ ᠨᠡᠯᠡᠭᠡᠯᠢᠢᠭᠢᠭ ᠪᠤᠭᠤᠷᠦᠭᠤᠯᠠᠬᠤ ᠵᠣᠷᠢᠯᠭᠣᠲᠤ
 ᠵᠦᠭᠦᠯᠡᠯᠲᠤ ᠶᠤᠮᠤ.

БОХИР УСНЫ ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ ТҮВШИН

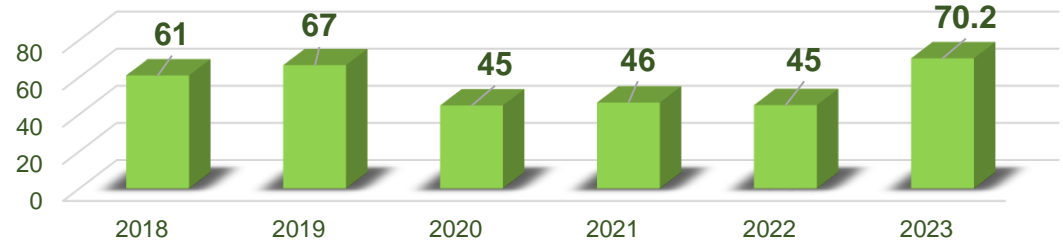
/Салбарын хэмжээнд болон орон нутаг/

Бохир усны цэвэрлэгээний түвшин нь:

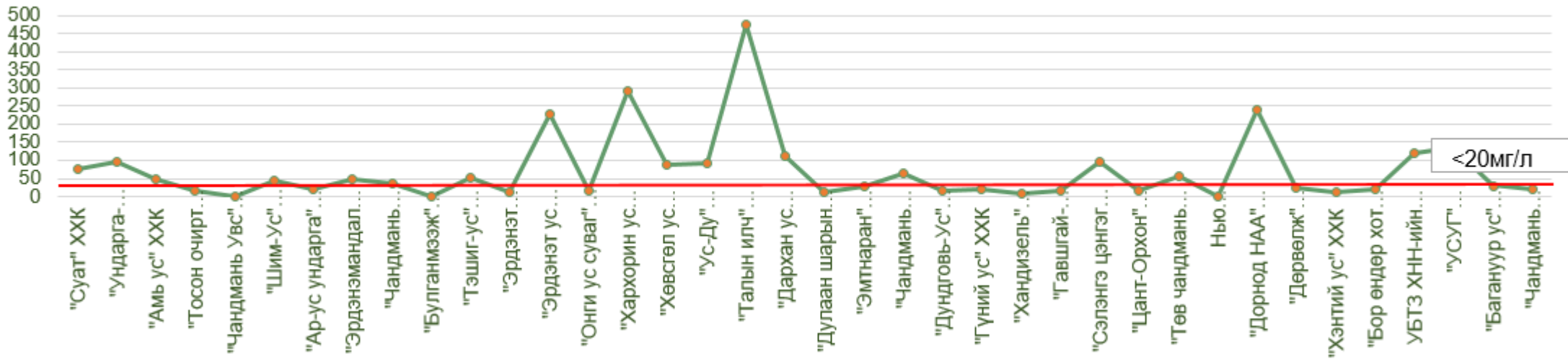
Байгаль орчныг бохирдуулахгүй байх, байгальд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах зорилготой үзүүлэлт юм.

Хэрэглээнээс гарсан бохир усны цэвэрлэгээний түвшин 2023 онд дунджаар **70.2** %-тай гарсан нь өнгөрсөн 2022 оныхтой харьцуулахад 56 хувиар сайжирсан үзүүлэлттэй гарсан байна.

Бохир усны цэвэрлэгээний түвшин /%/
/БХХ//Салбарын хэмжээнд/

Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч /Стандарт утга: 20мг/л/

Цэвэрлэх байгууламжид ажиллах хүний нөөцийг чадавхжуулах, бохир усны бохирдлын хэмжээнд хяналт тавих, бохир усны шинжилгээний иж бүрэн лабораторийн асуудлыг шийдэх, түүнд хэрэглэгдэх урвалж бодис, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, хангалттай нөөцтэй болох зэрэг олон асуудалд анхаарлаа хандуулах шаардлагатай нь харагдаж байна.

МОНГОЛ УЛАСЫН ХАМГААГАХ, ХӨД, АЖИЛТНУУДЫН МЭРГЭШСЭН БАЙДЛЫГ ТОДОРХОЙЛОХ АНГАМЖ

ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ЧАДАМЖ

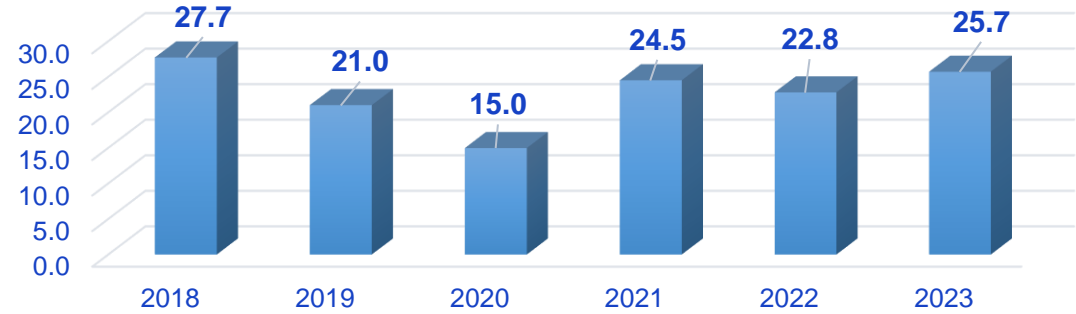
/Салбарын хэмжээнд болон орон нутаг/

Хүний нөөцийн чадамж нь:

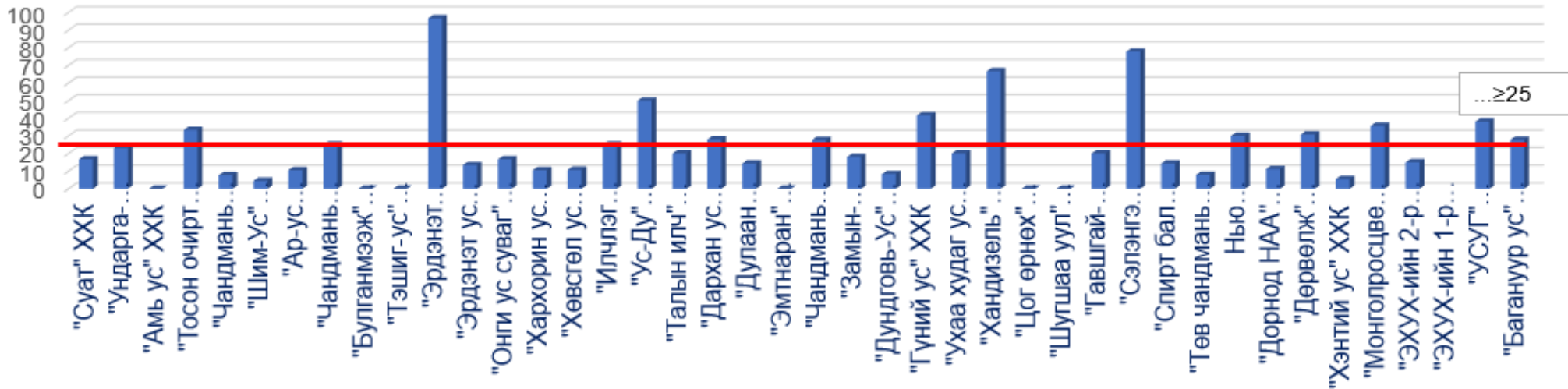
Тухайн байгууллагын ИТА болон санхүүгийн ажилтнуудын мэргэшсэн байдлыг тодорхойлдог.

Мэргэшсэн, зөвлөх зэрэгтэй инженер, техникийн ажилтнууд өнгөрсөн 2022 онд салбарын дунджаар 22.8%-тай байсан бол 2023 оны тайлан мэдээгээр 25.7%-тай болж нэмэгдсэн үзүүлэлттэй гарсан байна.

Хүний нөөцийн чадамж /%/ /мэргэшсэн, зөвлөх зэрэгтэй/

Хүний нөөцийн чадамж буюу мэргэшсэн, зөвлөх зэрэгтэй /%/

Цаашид инженер техникийн ажилтнуудыг чадавхижуулах сургалтад хамруулж, мэргэшсэн, зөвлөх зэрэгтэй инженерүүдийн эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх шаардлагатай.

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

/Салбарын хэмжээнд болон орон нутаг/

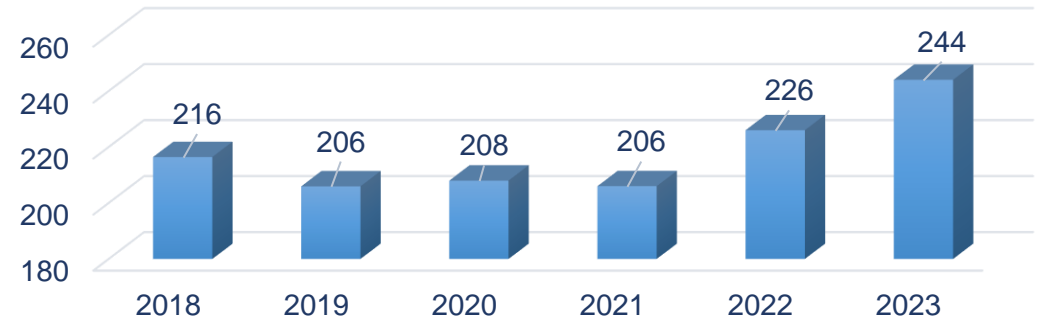
Үйлчилгээний хүртээмж:

Хэрэглэгчдэд хүрэх үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулахын тулд энэхүү үзүүлэлтээр дүгнэдэг.

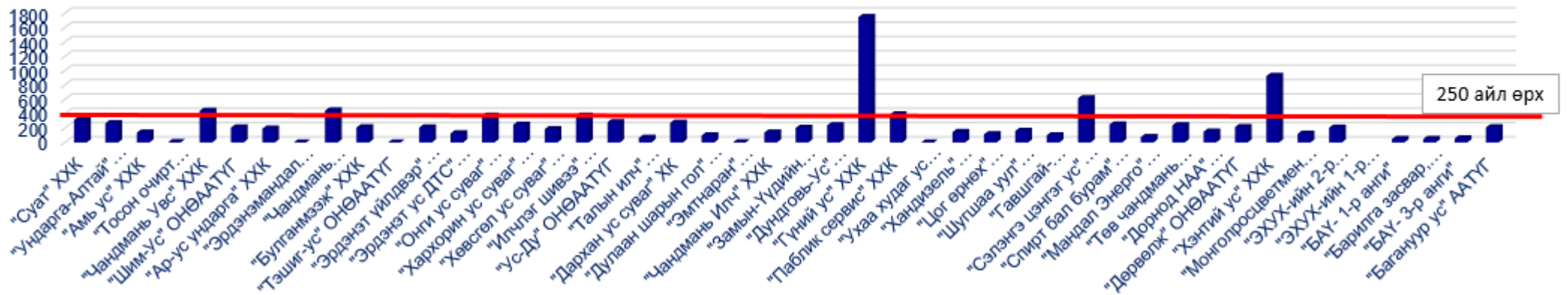
Үйлчилгээний хүртээмжийн хувьд:

1 засварчинд ногдох айл өрхийн тоо 2023 онд дунджаар 244 байгаа нь өнгөрсөн 2022 оныхтой харьцуулахад 8%-иар нэмэгдсэн үзүүлэлттэй гарсан байна.

Үйлчилгээний хүртээмж /1 засварчинд ногдох айл өрхийн тоо/

Үйлчилгээний хүртээмж /Орон нутаг/

Тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл шаардлагад орон сууцны 250 айл өрхөд 1 засварчин үйлчилгээ үзүүлэхээр тусгасан тул нөхцөл шаардлага хангахгүй байгаа байгууллагууд цаашид мэргэжлийн ажилтнуудыг тогтвортой ажиллуулах, МСҮТ-тэй холбоотой ажиллах, өөрийн байгууллагын үйл ажиллалгааг сурталчлах зэрэг арга хэмжээг авч ажиллах шаардлагатай.

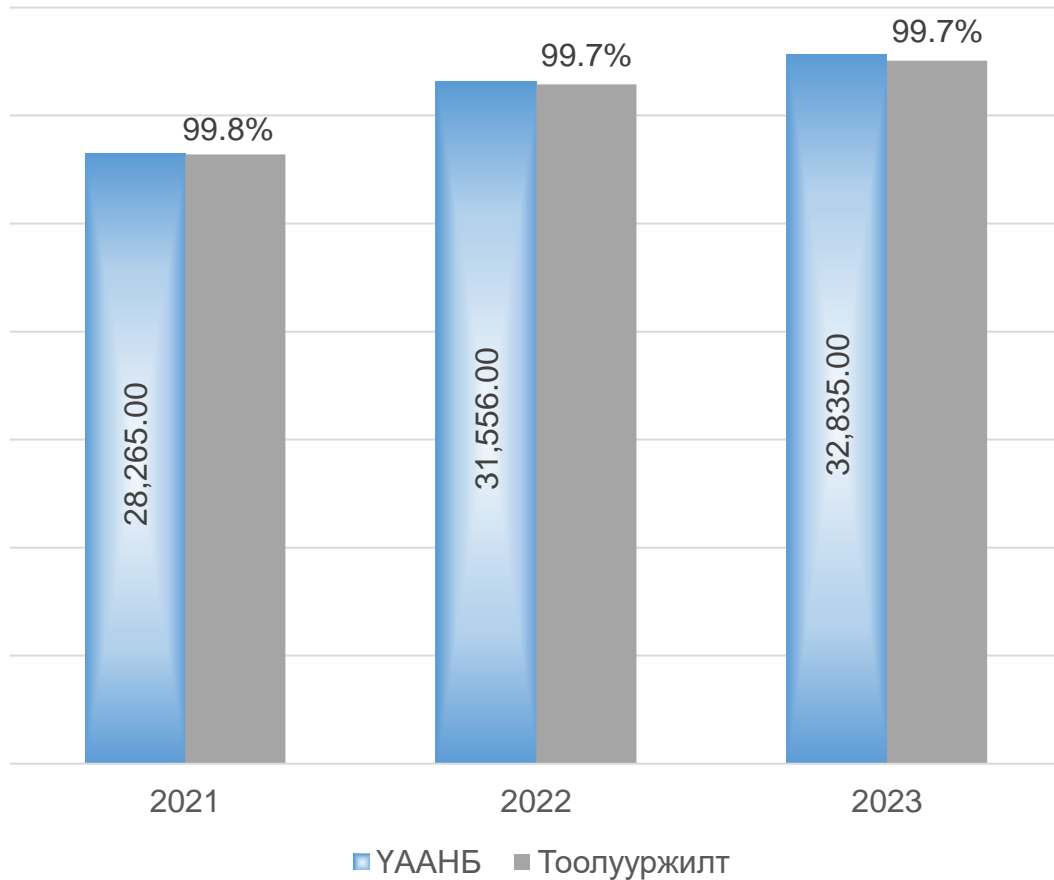
МОНГОЛЫН ЭМНЭГЭЙН ХАМГААГАХ ЯАМ

ХЭРЭГЛЭГЧ ТООЛУУРЖИЛТ

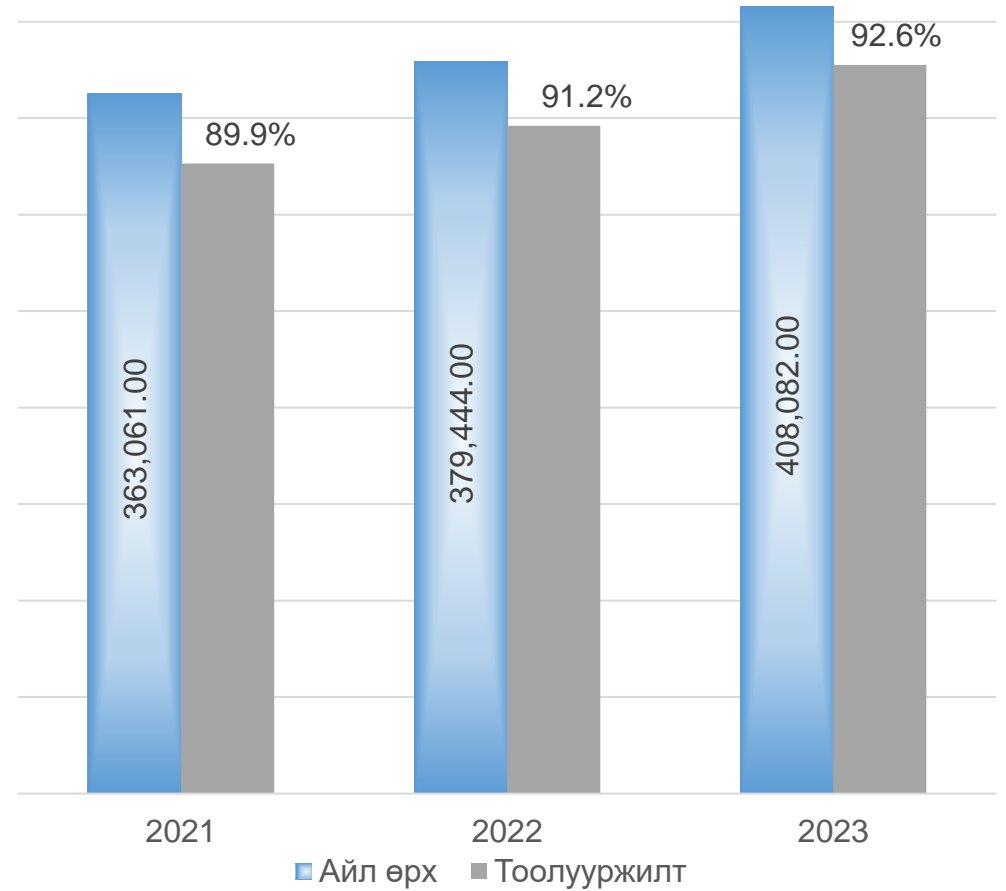
/Салбарын хэмжээнд/

ҮААНБ-ын тоолууржилт

ҮААНБ тоо	28,265	31,556	32,835
Тоолууржилт	99.8%	99.7%	99.7%

Айл өрхийн тоолууржилт

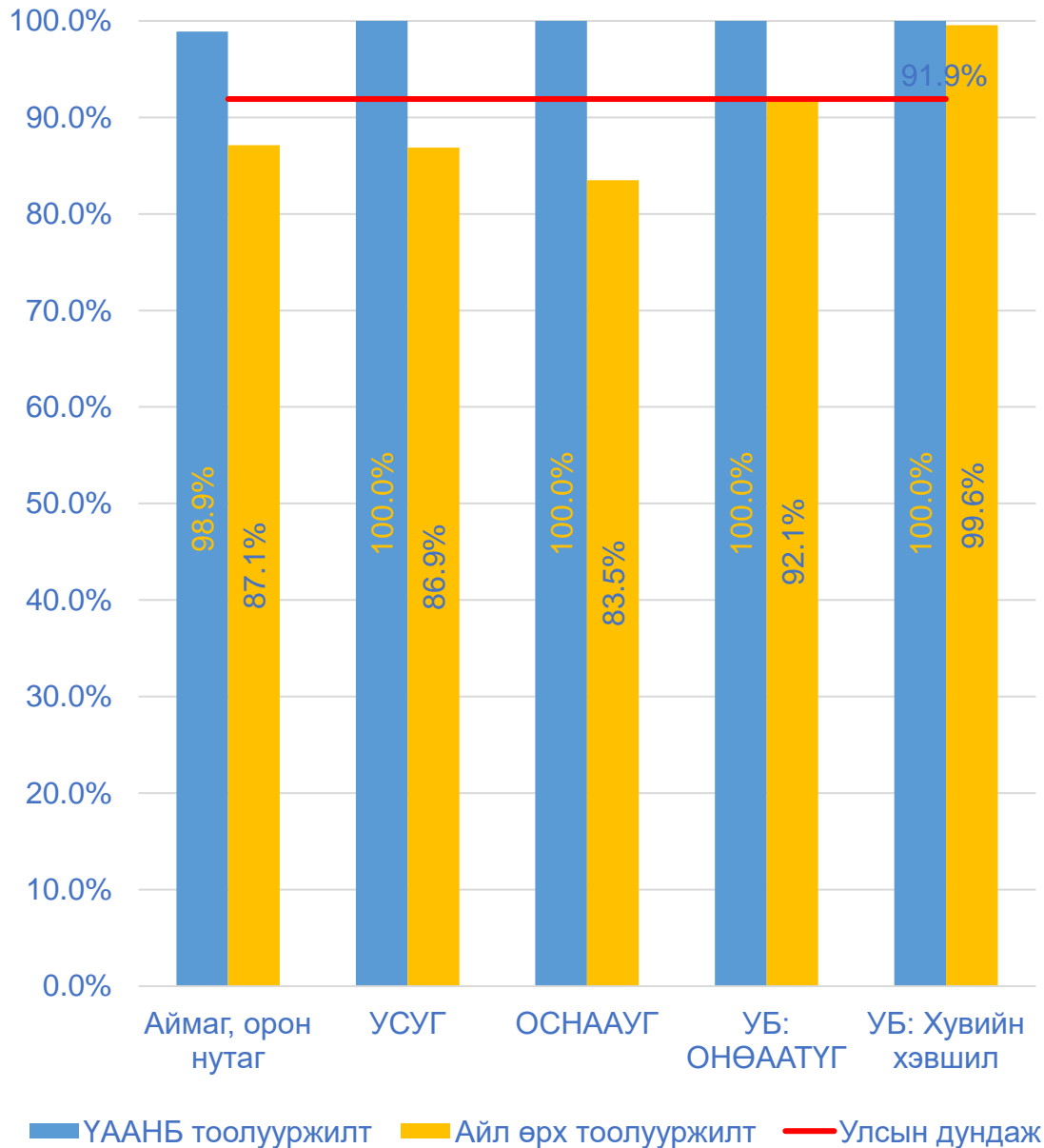
Айл өрхийн тоо	363,061	379,444	408,082
Тоолууржилт	89.9%	91.2%	92.6%

МОНГОЛЫН ХАГАМГАА
МОНГОЛЫН ХАГАМГАА

МОНГОЛ УС ЭНЭРГИЙН ХАРИУЦАГЧИЙН ЯАМ
 ӨМНӨД АМЬЖИЛГААНЫ ХАРИУЦАГЧИЙН ЯАМ

ХЭРЭГЛЭГЧ ТООЛУУРЖИЛТ

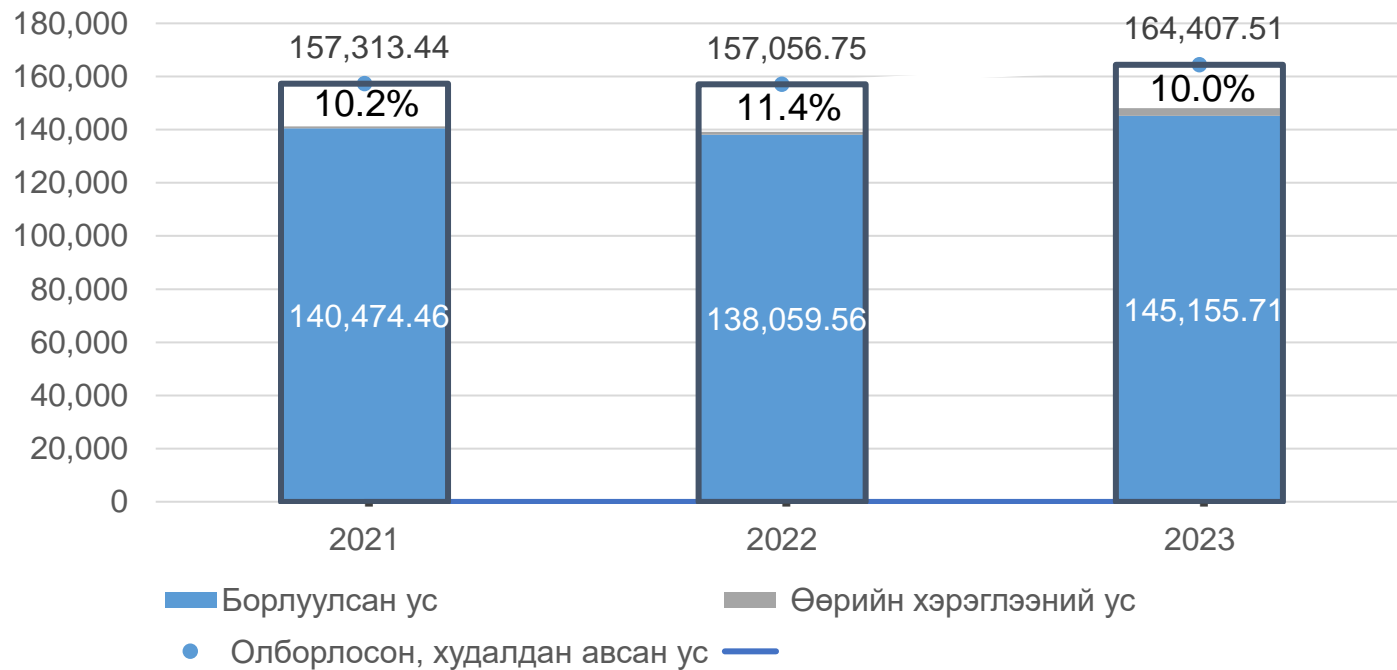
Харьяалал	YAANB тоо	Тоолууржилт %	Айл өрхийн тоо	Тоолууржилт %
"Ар-Ус ундарга" ХХК	235	100.0%	2,060	85.2%
"Суат" ХХК	333	100.0%	2,539	56.0%
"Чандмань Баянхонгор" ХК	348	100.0%	29,281	92.0%
"Булган мээж" ХХК ★	145	100.0%	4,368	100.0%
"Ундарга-Алтай" ОНӨААТҮГ	270	100.0%	5,453	58.2%
"Ус-Ду" ОНӨААТҮГ ★	48	100.0%	1,143	100.0%
"Дархан ус суваг" ХК	1,426	100.0%	62,818	99.3%
"Чандмань Илч" ХХК ★	616	100.0%	16,713	100.0%
"Дорнод НАА" ОНӨААТҮГ	784	100.0%	15,843	97.1%
"Дундговь-Ус" ХХК ★	172	100.0%	9,549	100.0%
"Амь-Ус" ХХК	Тайлан ирүүлээгүй			
"Эрдэнэт ус ДТС" ОНӨХК	1,850	96.6%	15,382	97.5%
"Онги ус суваг" ОНӨААТҮГ ★	307	100.0%	13,181	100.0%
"Гүний ус" ХХК	523	100.0%	19,612	94.0%
"Дөрвөлж" ОНӨААТҮГ	226	100.0%	7,588	98.3%
"Сэлэнгэ цэнгэг ус" ОНӨААТҮГ	406	100.0%	5,199	37.2%
"Төв чандмань ДЭХГ" ОНӨҮГ	207	100.0%	6,764	67.6%
"Чандмань Увс" ХХК	302	100.0%	5,518	89.2%
"Шим-Ус" ОНӨААТҮГ	225	100.0%	4,784	60.0%
"Хөвсгөл ус суваг" ХХК	237	100.0%	2,269	98.0%
"Хэнтий ус" ХХК	276	96.4%	7,580	99.9%
"Багануур ус" ААТҮГ	277	100.0%	8,362	89.4%
"УСУГ" ОНӨААТҮГ	4,695	100.0%	102,591	86.9%
"ОСНААУГ" ОНӨААТҮГ	10,901	100.0%	132,105	85.5%
"Чандмань Налайх" ОНӨААТҮГ	224	99.5%	11,651	96.1%

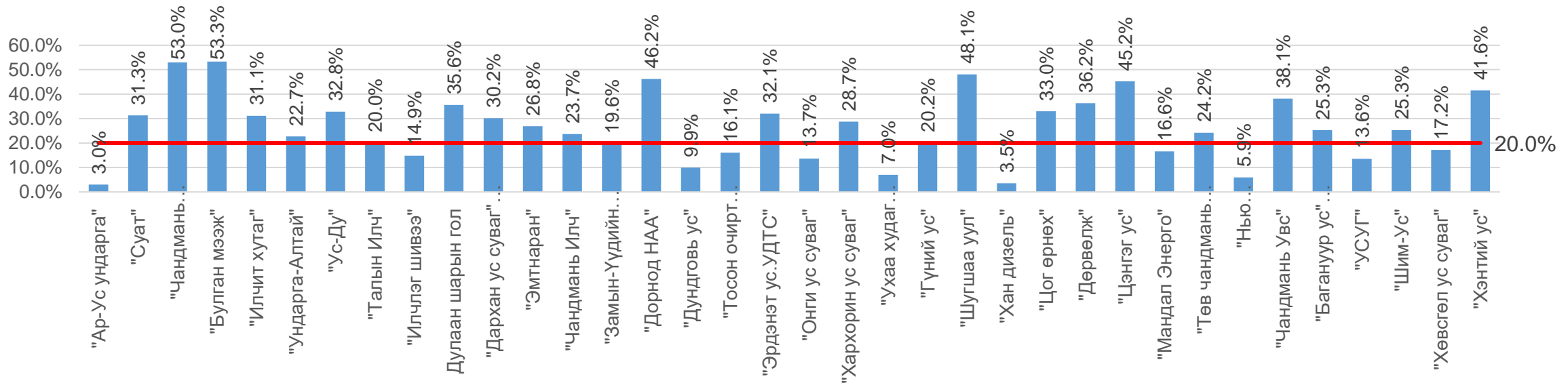

МОНГОЛ УС, ИРРИГАХ, ХАГАМГАА АХУЙН ХЭРЭГЦЭЭНД ЗӨРЦУУЛСАН УСЫН ХЭМЖЭЭГ ИЛЭРХИЙЛДЭГ

ОРЛОГО БОЛООГҮЙ УС

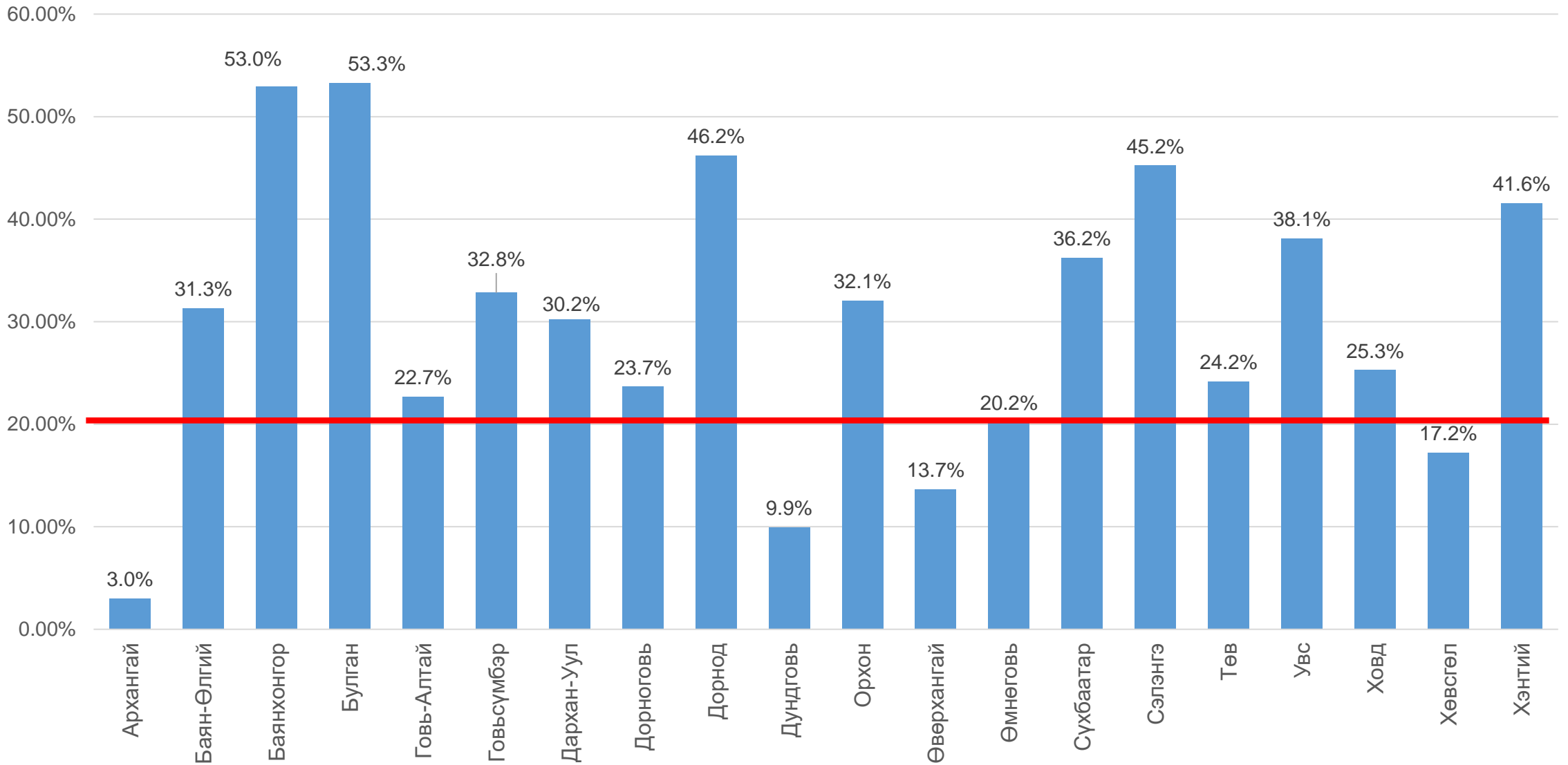
- Орлого болоогүй ус гэдэг нь олборлон боловсруулсан боловч бичилт хийгдэж төлбөр ногдуулаагүй усны хэмжээг илэрхийлдэг.
- Олборлосон уснаас бичилт хийж борлуулсан ус болон дотоод хэрэглээний усыг хасч тооцдог.
- Дотоод хэрэглээнд:
  - Өөрийн унд ахуйн хэрэгцээнд зарцуулсан ус;
  - Ус цэвэршүүлэх явцад гарсан технологийн хаягдал ус;
  - Шугам сүлжээ, усан сангийн угаалга, ариутгалын ус;
  - Насосны станцын өөрийн хэрэглээ;
  - Тоолуурын нарийвчлалын зөрүү;
  - Шугамын тооцоот алдагдал;
  - Бохир усны шугамын угаалга, цэвэрлэгээнд хэрэглэсэн усны хэмжээгээр тодорхойлогдоно.

МОНГОЛЫН УРЛОГО БОЛООГУЙ УСНЫ ХЭМЖЭЭ
ТӨВИЙН ТЭГШ

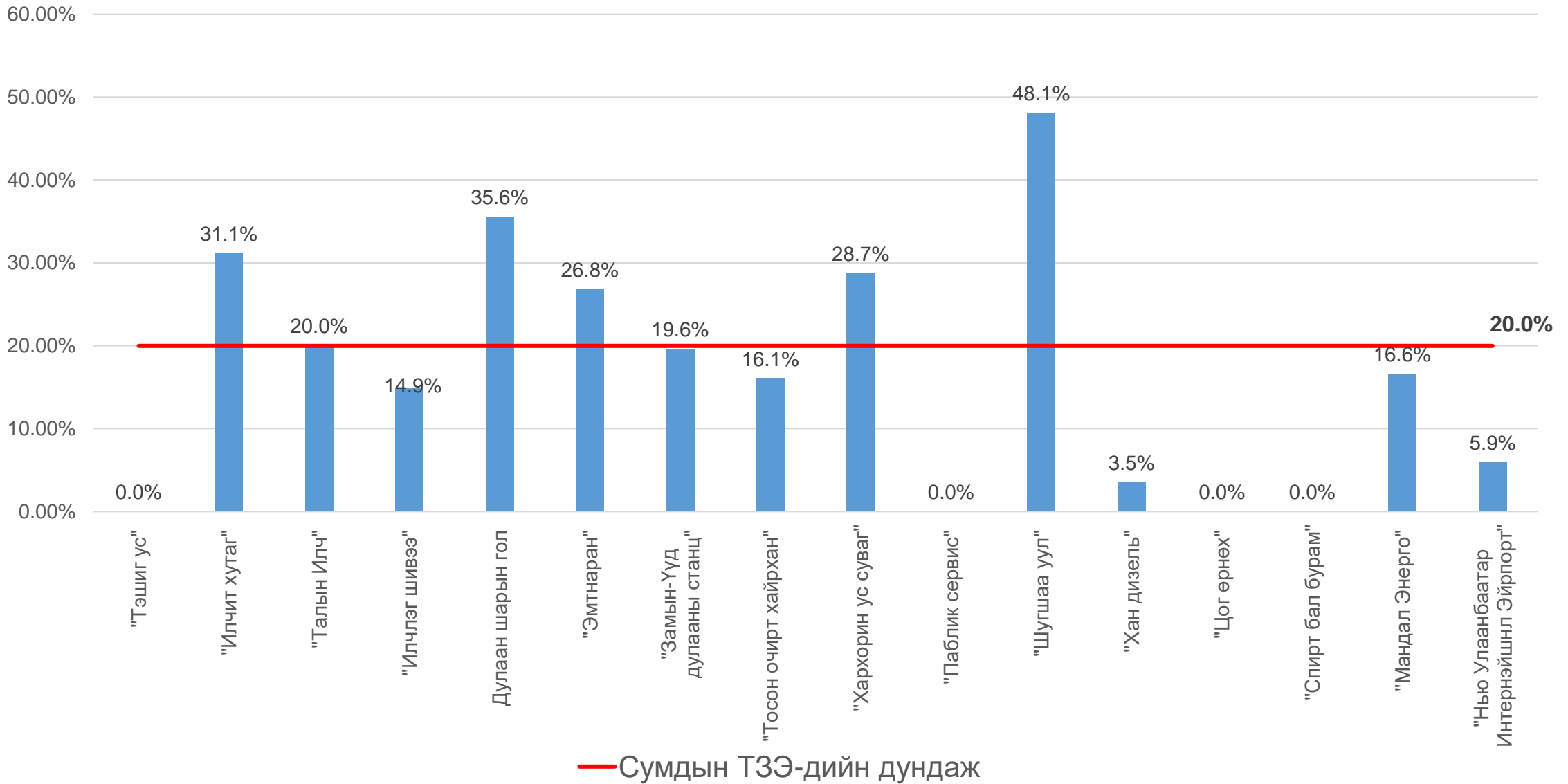
Орлого болоогүй усны хэмжээ /Аймгийн төвийн ТЗЭ/

МОНГОЛ УЛСЫН
Инфраструктур, тээвэр,
агаарын тээвэр, цахилгаан
энергийн яаман

Орлого болоогүй усны хэмжээ

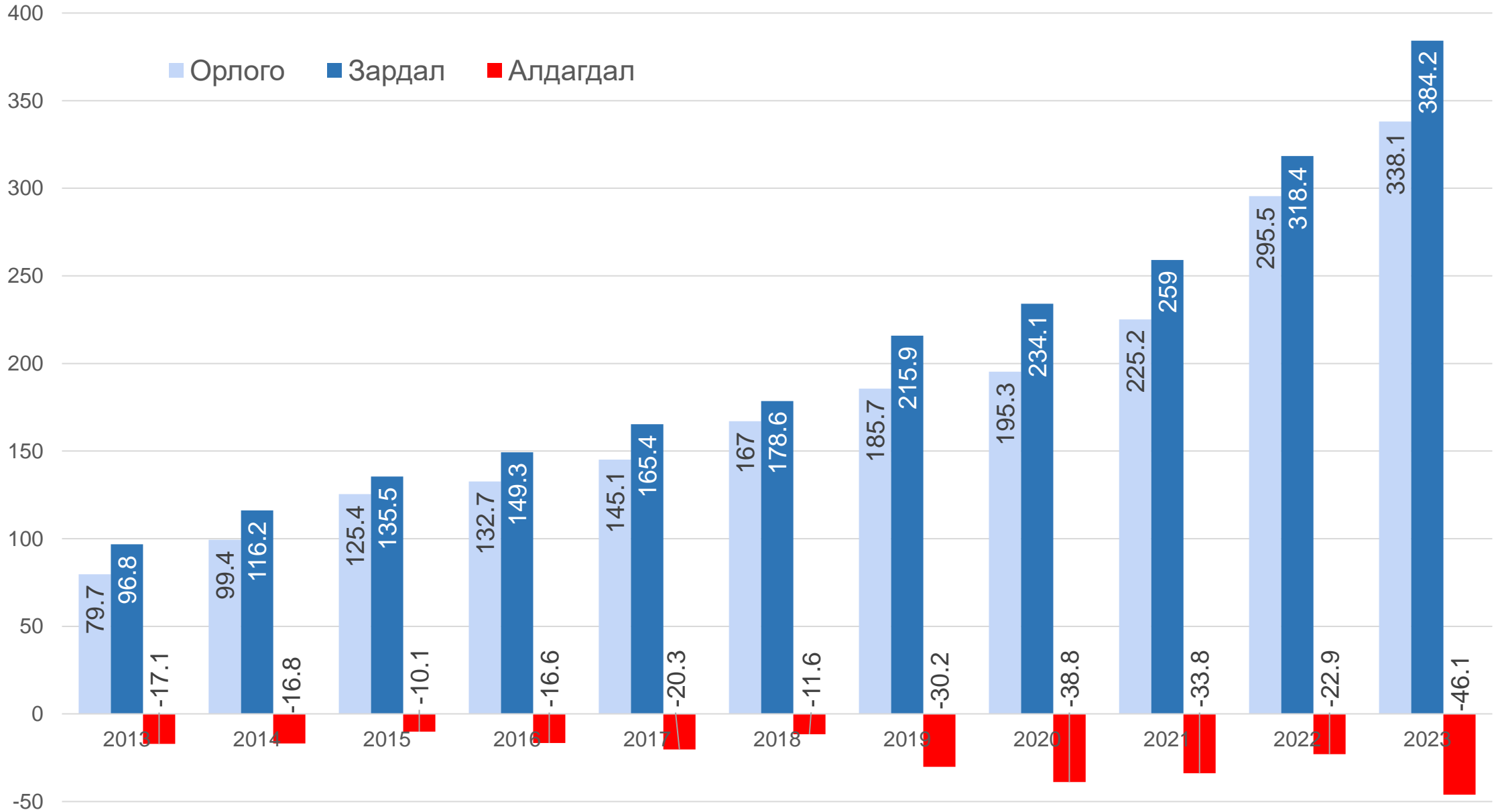

МОНГОЛЫН УХАТ-ЫН ОРЛОГО, ЗАРДАЛ
/Салбарын хэмжээнд/

УХАТ-ЫН ОРЛОГО, ЗАРДАЛ /Салбарын хэмжээнд/

сая төгрөгөөр

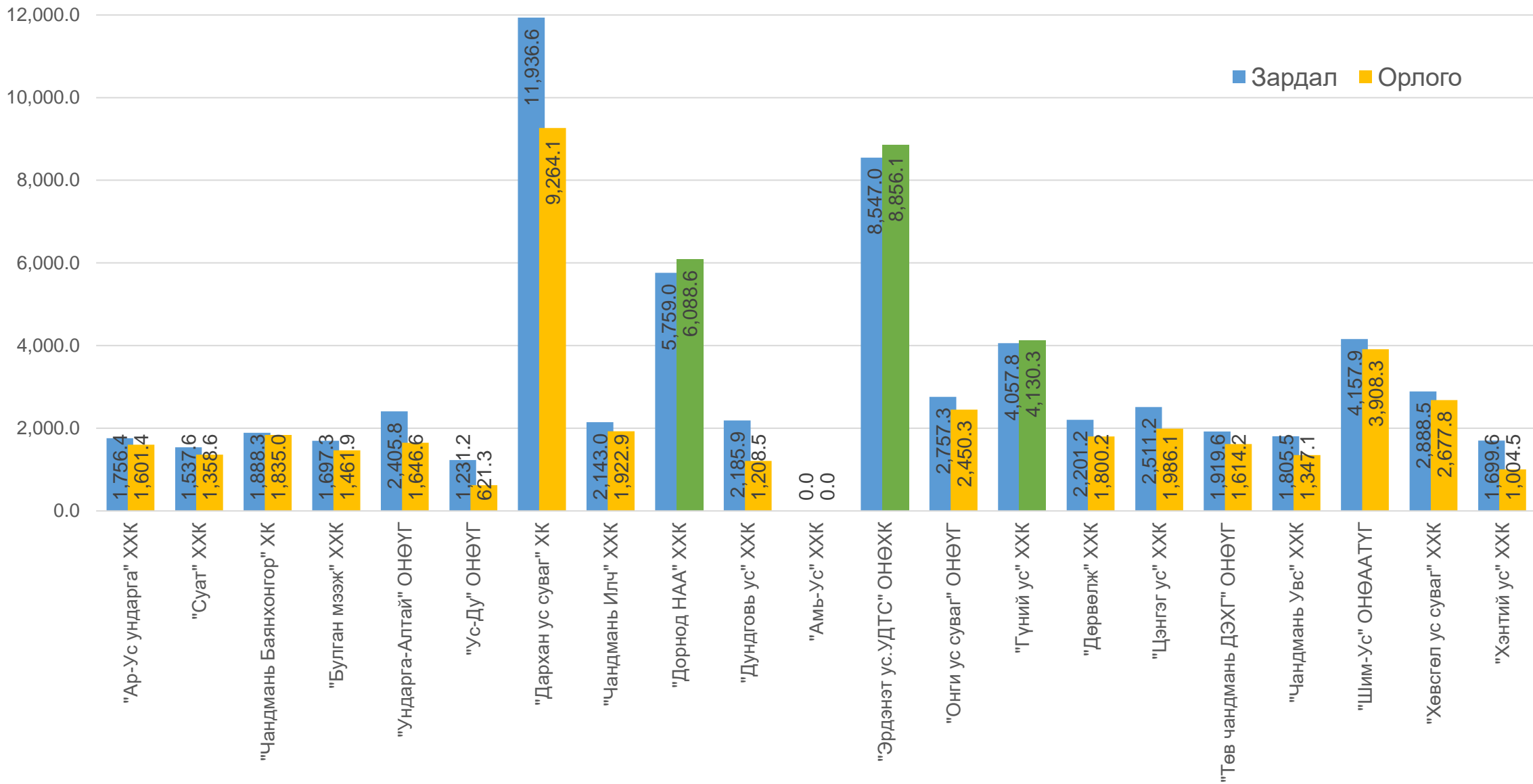

• Үндэсний мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, цахим мэдээллийн системийг гүнзгийрүүлэх, цахим мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, цахим мэдээллийн системийг гүнзгийрүүлэх

УХАТ-ЫН 2023 ОНЫ ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

/Аймгийн төвийн ТЗЭ/

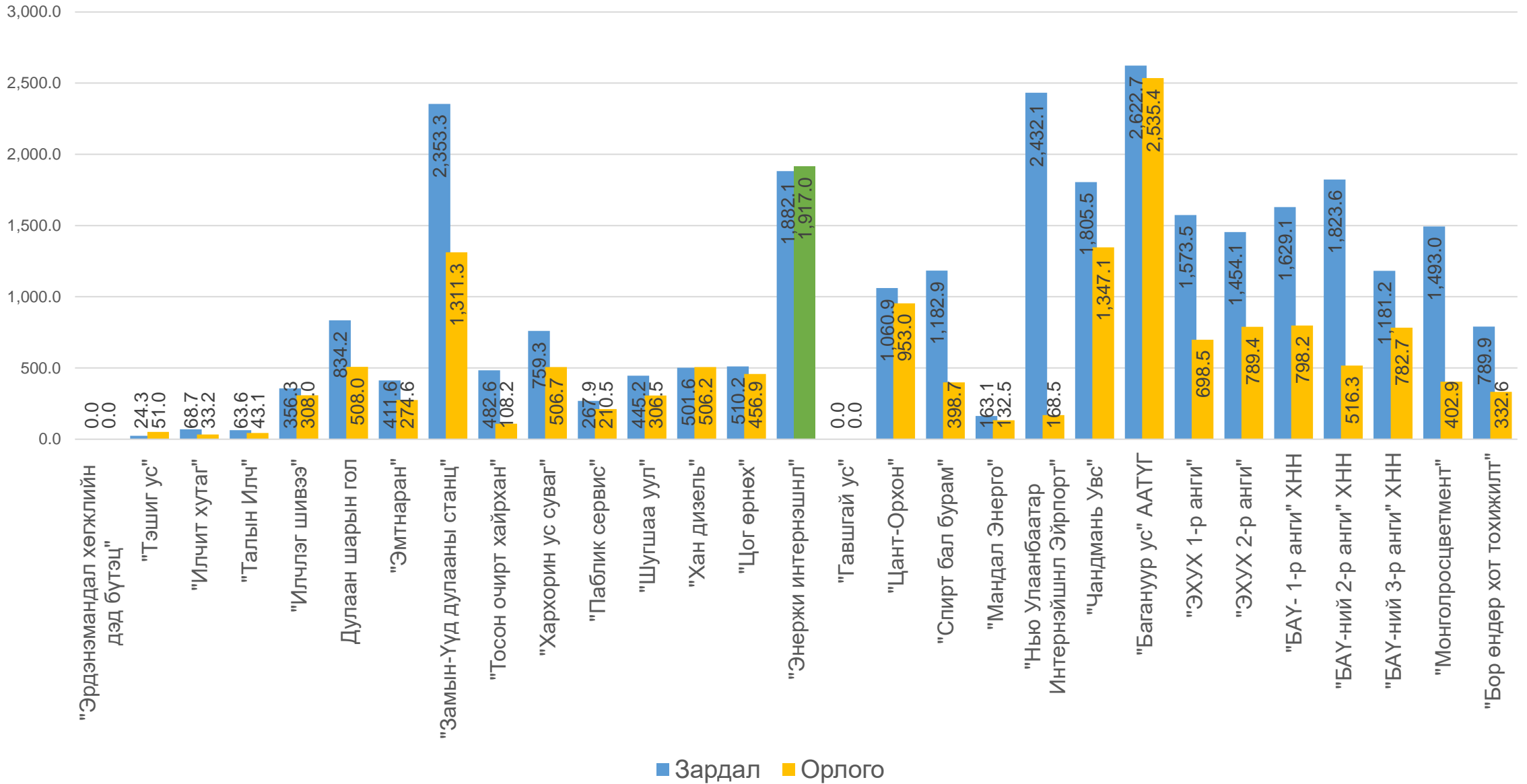

• Үндэсний мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, мэдээллийн системийг хөгжүүлэх, мэдээллийн системийг хөгжүүлэх

УХАТ-ЫН 2023 ОНЫ ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

/Сумдын ТЗЭ/

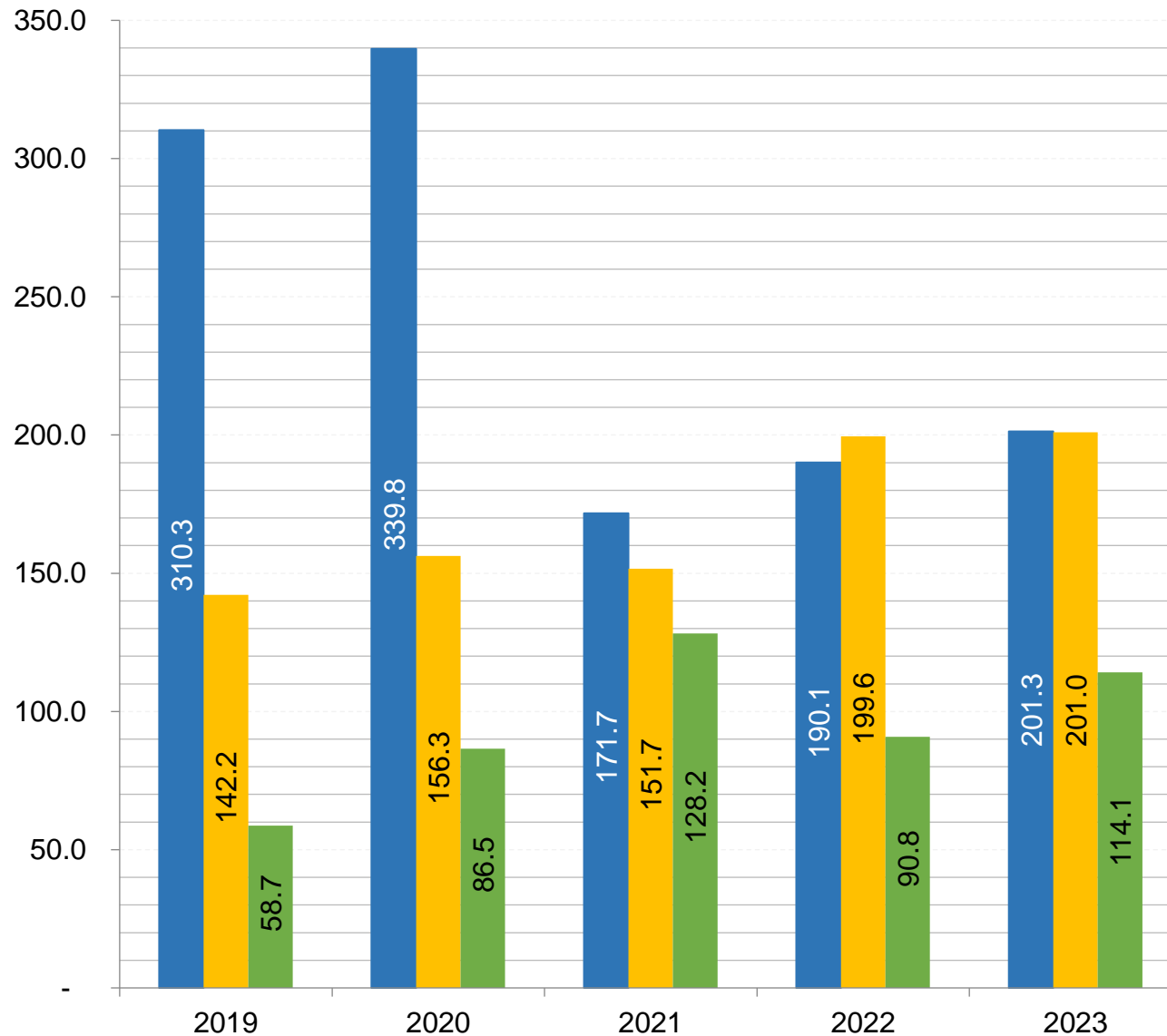

• Үндэсний хөгжлийн үйлчилгээний яам, ус, усан хэрэгсэл, усан хангамж, усан хангамжийн систем, усан хангамжийн системийн үйлчилгээний яам, усан хангамжийн системийн үйлчилгээний яам, усан хангамжийн системийн үйлчилгээний яам

ӨР ТӨЛБӨР

тэрбум төгрөгөөр

Урт хугацаат өр төлбөр

Урт хугацаат өр төлбөр нь өмнөх оноос 6%-иар өсч 201.3 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Богино хугацаат өр төлбөр

Богино хугацаат өр төлбөрийн хувьд өмнөх оноос 1.4 тэрбум төгрөгөөр өсч 201 тэрбум төгрөгт хүрчээ.

Дансны авлага

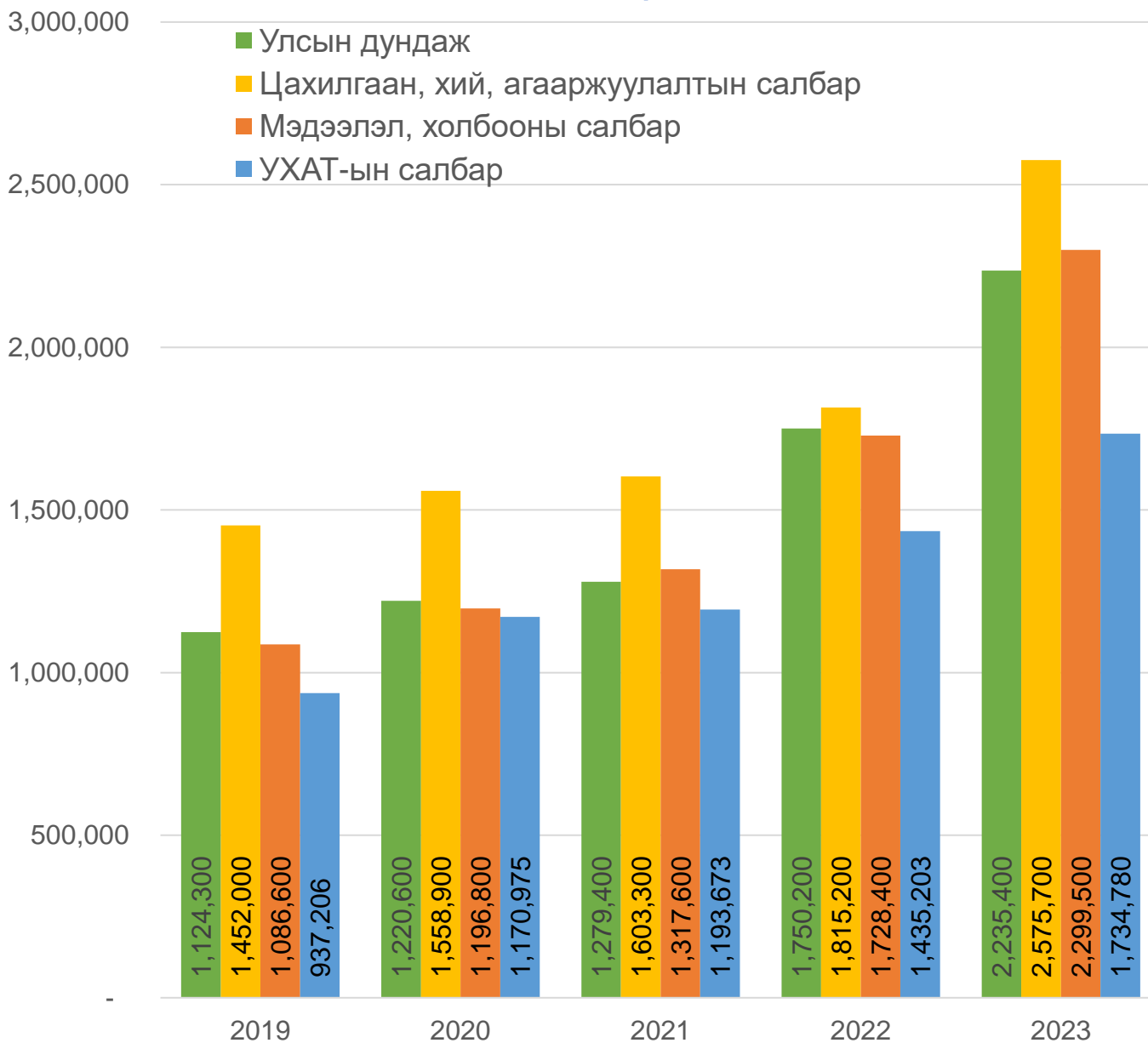
Дансны авлага өмнөх оноос 26%-иар өсч 114.1 тэрбум төгрөг байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ХАМГААГАХ, ӨНДӨР
ХӨНӨРӨН АЖ АХУЙН, ӨМЧЛӨЛ
ЭРХЭМЖИЛТНИЙ ХАМГААГАХ
МОНГОЛ УЛСЫН ХАМГААГАХ

Дундаж цалингийн харьцаа

/Салбарын хэмжээнд 201-2023 оны байдлаар/

Салбарын дундаж цалин жил бүр 10-20%-иар өсч 2023 онд 1,734 мян.төг болсон хэдий ч улсын дунджаас 22.4%-иар бусад салбарын дунджаас 22-33%-иар доогуур байна. УХАТ-ын салбарын хувьд боловсон хүчний асуудалд онцгой анхаарал хандуулж, цалин хөлсийг нэмэгдүүлэн, нийгмийн хангамжийг дээшлүүлэх нь чадварлаг мэргэжилтнүүдийг татах, салбарыг хөгжүүлэхэд чухал ач холбогдолтой юм.

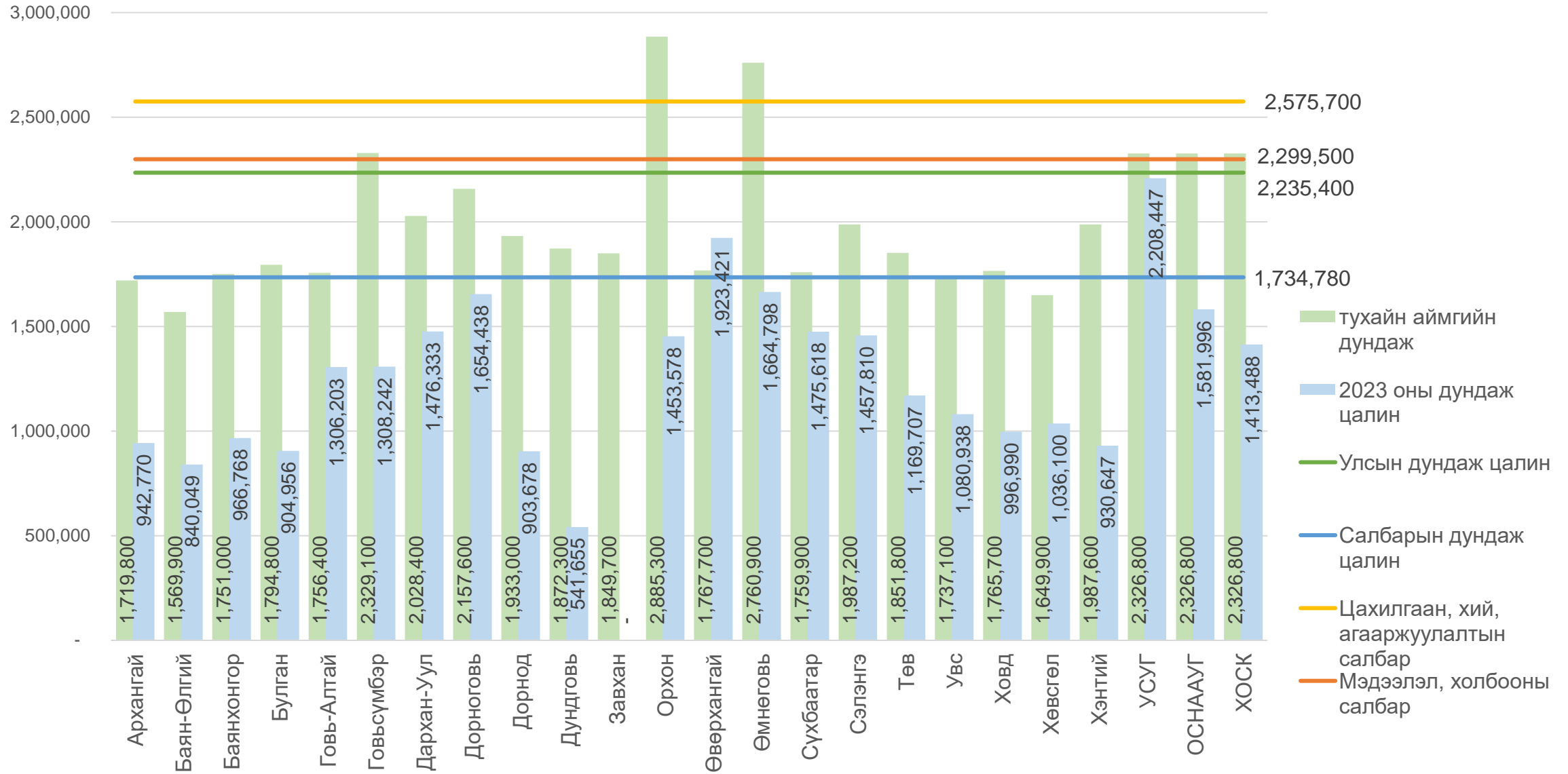

МОНГОЛЫН ХАМГААГАХ, ХӨДӨ АЖ АХУЙН, ТӨСВӨР
 АЖ АХУЙН ЯАМ

ДУНДАЖ ЦАЛИНГИЙН СУДАЛГАА

/Аймгийн төвийн ТЗЭ-дийн судалгаа/

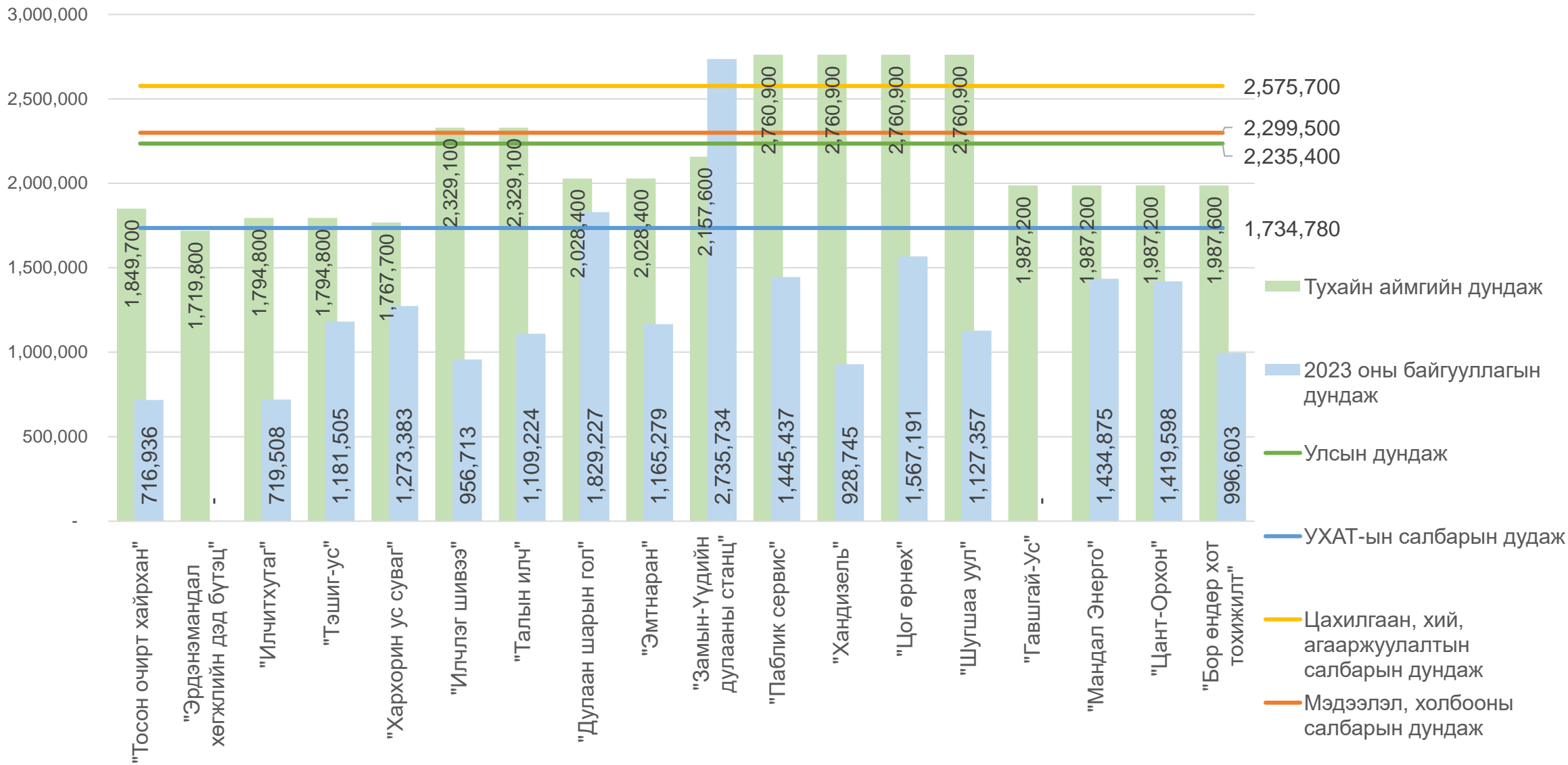

МОНГОЛ УЛСЫН
 ИНФРАСТРУКТУРЫН,
 ЭНЕРГИЙН,
 УСНЫ
 ЗАСГАЛГАНЫ
 ТӨСӨВ

ДУНДАЖ ЦАЛИНГИЙН СУДАЛГАА

/Сумдын ТЗЭ-дийн судалгаа/

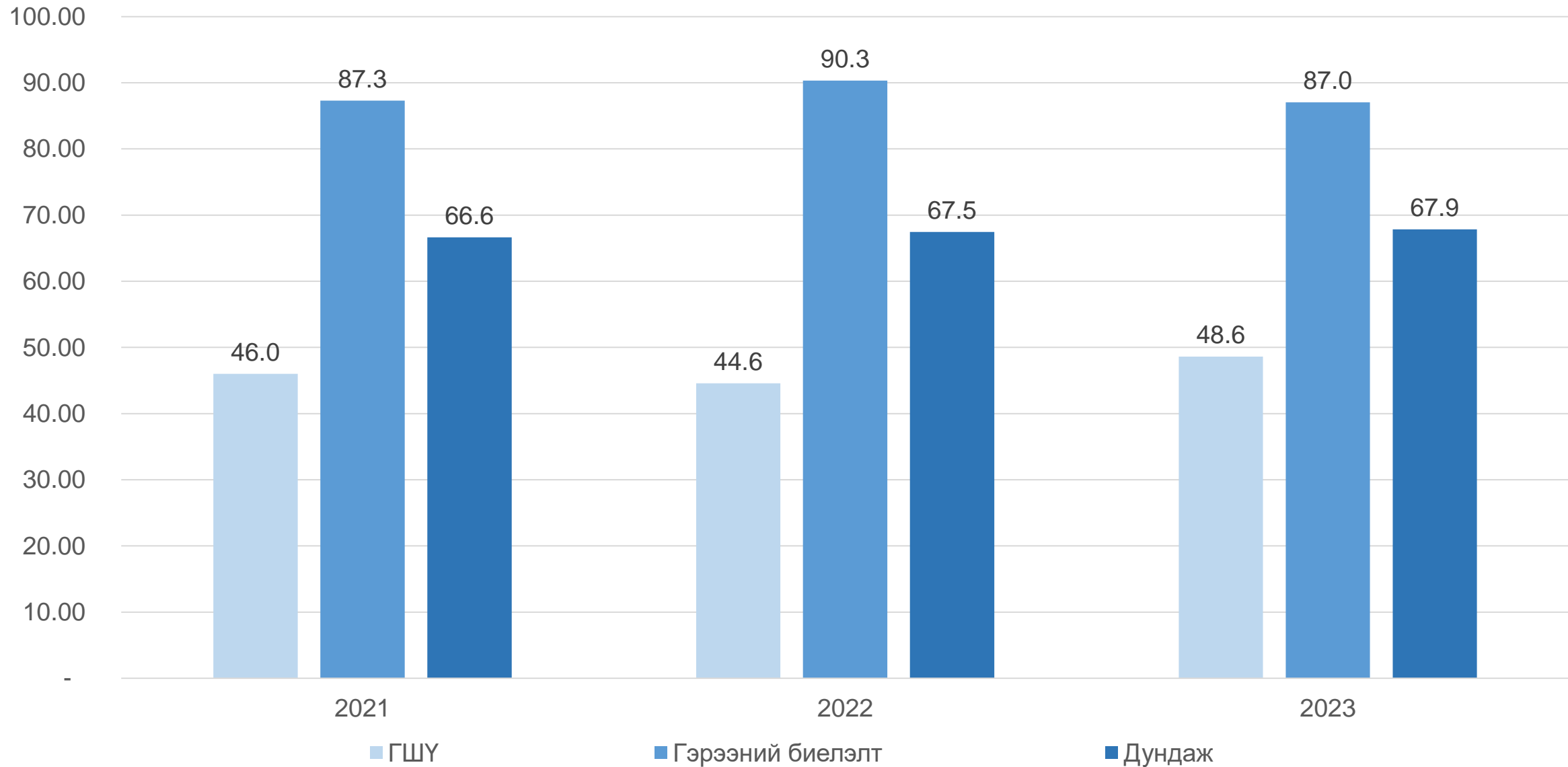

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН ХАРЬЦУУЛАЛТ

Сумдын ТЗЭ-дийн дундаж /хувиар/

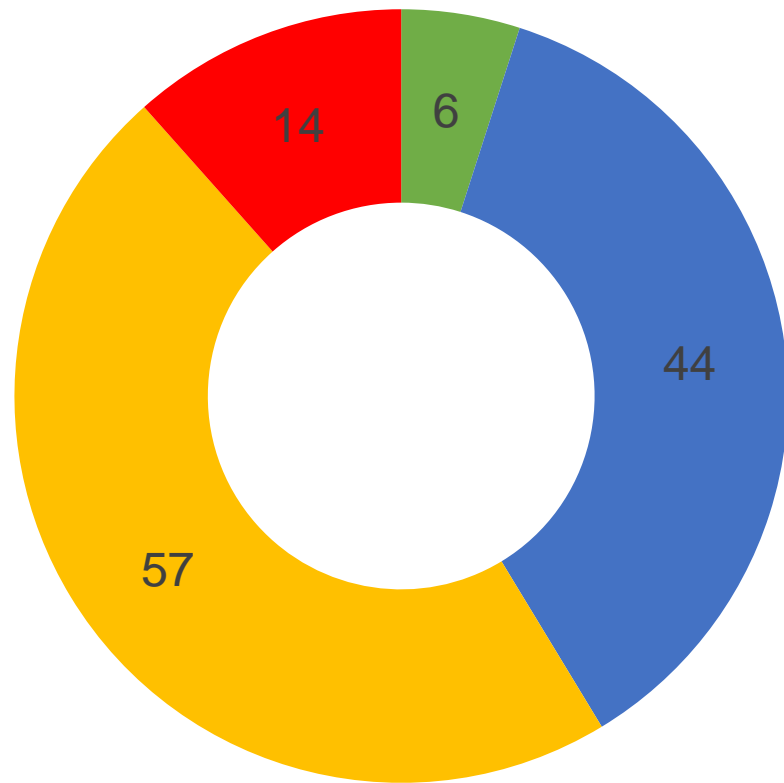
МОНГОЛ УЛСЫН
ХАМГААГАХ, ХӨДӨӨ
ЖАЛГААХ, ХАМГААГАХ
МОНГОЛ УЛСЫН
ХАМГААГАХ, ХӨДӨӨ
ЖАЛГААХ, ХАМГААГАХ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ДҮГНЭСЭН БАЙДАЛ

■ Хангалттай сайн /90-100/   ■ Хангалттай /75-89/

■ Дунд /61-74/

■ Хангалтгүй /0-60/

Үйл ажиллагааны тайлан мэдээ ирүүлээгүй ТЗЭ

“Эрдэнэмандал хөгжлийн дэд бүтэц ОНӨААТҮГ

“Бор өндөр хот тохижилт” ТБАГУТҮГ

“Баганат харш” ХХК

“Эн жи ай пропертиз” ХХК

“УНК” ХХК

Санхүүгийн тайлан мэдээ ирүүлээгүй ТЗЭ

“Эрдэнэмандал хөгжлийн дэд бүтэц ОНӨААТҮГ

“Амь Ус” ХХК

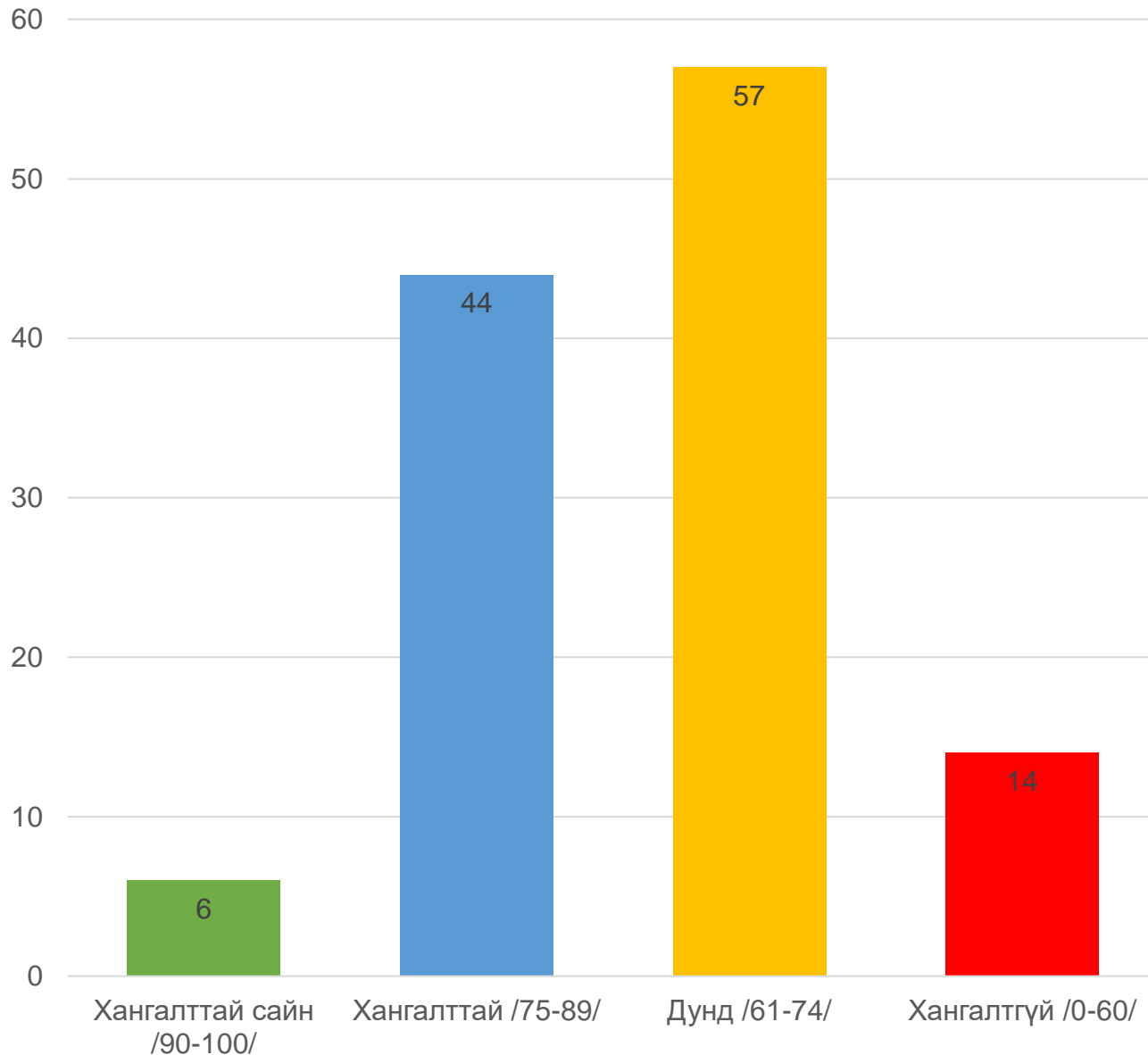
“Гавшгай ус” ОНӨААТҮГ

“УНК” ХХК

МОНГОЛЫН УРГАМЖИЙН АЖИЛЛАГААНЫ ХАМГААГАХ АЖААЛ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ДҮГНЭСЭН БАЙДАЛ

Үйл ажиллагааны тайлан мэдээ ирүүлээгүй ТЗЭ
“Эрдэнэмандал хөгжлийн дэд бүтэц ОНӨААТҮГ
“Бор өндөр хот тохижилт” ТБАГУТҮГ
“Баганат харш” ХХК
“Эн жи ай пропертиз” ХХК
“УНК” ХХК

Санхүүгийн тайлан мэдээ ирүүлээгүй ТЗЭ
“Эрдэнэмандал хөгжлийн дэд бүтэц ОНӨААТҮГ
“Амь Ус” ХХК
“Гавшгай ус” ОНӨААТҮГ
“УНК” ХХК

МОНГОЛЫН УРГАМЖИЙН ХАМГААГАХ, ТУСГАЙ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨГЖИЛТИЙН ДЭД БҮТЭЦ
ОНОО АЖИЛЛАГААНЫ ХӨГЖИЛТИЙН ДЭД БҮТЭЦ

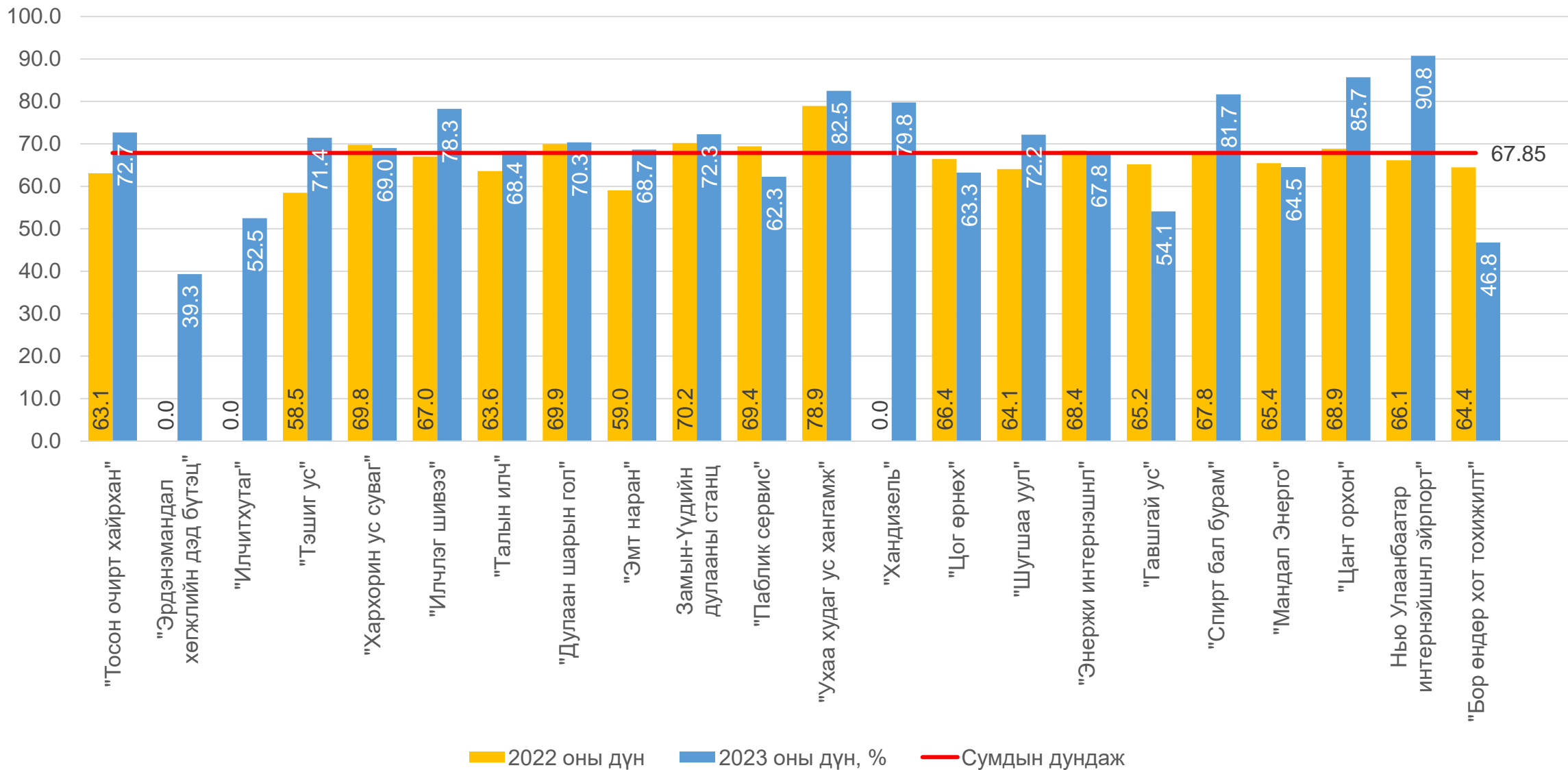

МОНГОЛ УРСАГ
Инфраструктур, Холбоо, Тээвэр, Агаарын тээврийн
Төрийн газрын тусгай зориулалтын байр

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

/Сумдын ТЗЭ-дийн хүрээнд/

Цаашид авах арга хэмжээ

1. Ундны усны ариутгал, халдваргүйжилт хийх тоног төхөөрөмж байхгүйгээс халдваргүйжүүлэлт хийгээгүй усыг хэрэглэгчдэд түгээх явдал зарим байгууллагуудад байсаар байна. Иймд ундны усыг халдваргүйжүүлэн стандартын шаардлага хангасан усыг түгээхэд анхаарч, ус боловсруулах тоног төхөөрөмжийг суурилуулах арга хэмжээг авах.
2. Ундны усны эх үүсвэрийн тоолууржилтын хувь 2022 оныхоос нэмэгдээгүй, 90 хувьтай байгаа тул тоолууржуулах ажлыг эрчимжүүлэх.
3. Зохицуулах байгууллагаас 2024 оныг “Хүний нөөцийг чадавхижуулах жил” болгож зарласантай холбогдуулан салбарт ажиллаж буй ИТА болон мэргэжилтэй ажилтнуудыг мэргэшүүлэх, чадавхижуулах сургалтад бүрэн хамруулах,
4. Аймаг, орон нутагт ажиллагаа явуулж буй Мэргэжил сургалт, үйлдвэрлэлийн төв, Политехникийн коллеж зэрэг техникийн болон мэргэжлийн ажилтан бэлтгэдэг сургалтын байгууллагатай холбоо тогтоон, тухайн сургуулиудын бэлтгэж байгаа мэргэжилтэй ажилчдыг дадлагажуулах, ажлын байраар хангах, өөрийн байгууллагад хэрэгцээтэй ажилчдыг сургах зэрэг асуудлаар Хамтран ажиллах гэрээ байгуулах замаар шийдвэрлэх.

МОНГОЛЫН ЭСЭГ
УСНЫ АРИУТГАЛ
ХАЛДВАРГҮЙЖИЛТ
ХАМГААГАХ
МОНГОЛЫН
САНХҮҮГИЙН
МОНГОЛЫН
САНХҮҮГИЙН

Цаашид авах арга хэмжээ

1. ОБУ 20%-аас доош оруулж, Усны горим тохиргоо, хэмжих хэрэгслийн талаар онцгой анхаарч, энэ чиглэлээр мэргэжилтэй ажилтнуудаа сургах зэрэг арга хэмжээнүүд үе шаттай авч хэрэгжүүлэх,
2. Засгийн газрын 2019 оны 474-р тогтоолыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд сумдын ус хангамж, арутгах татуургын үйлчилгээг мэргэжил арга зүйгээр хангах,
3. Тоолууржилтын түвшинг нэмэгдүүлэх,
4. Тоног, төхөөрөмж, шугамын хэрэгцээт засвар үйлчилгээг төлөвлөгөөний дагуу тухай бүрт хийж, усан хангамжийн тасалдал үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч ажиллах,
5. Ажиллагсдын цалинг 25-30 хувь хүртэл үе шаттайгаар нэмэгдүүлэх, боловсон хүчнийг чадавхижуулах, мэргэшүүлж, сургах зардлыг нийт орлогын 0.3-0.5 хувьд хүртэл төлөвлөж, зарцуулах,
6. Усны үйлчилгээний тарифт цаг алдалгүй зохицуулалт хийлгэх.

